

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi frekvenčnega pasu 470–790 MHz v Uniji

(COM(2016) 43 final – 2016/0027 (COD))

(2016/C 303/18)

Poročevalec: Raymond HENCKS

Svet in Evropski parlament sta 16. februarja oziroma ... 2016 sklenila, da v skladu s členom 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi frekvenčnega pasu 470–790 MHz v Uniji

(COM(2016) 43 final – 2016/0027 (COD)).

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 3. maja 2016.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 517. plenarnem zasedanju 25. in 26. maja 2016 (seja z dne 26. maja) s 167 glasovi za in 3 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO podpira predlog Komisije za koordinirano sprostitev novo razpoložljivih zmogljivosti v frekvenčnem pasu 694–790 MHz (t. i. 700 MHz), ki bi se izvedla po točno določenem časovnem razporedu, od nje pa bi imeli korist operaterji mobilne telefonije, ki bi lahko ponudili širokopasovne brezžične storitve na podlagi tehnologije napredne četrte generacije in prihodnje pete generacije, obenem pa bi se z boljšo pokritostjo območij in hitrejšim prenosom zmanjšal geografski digitalni razkorak.

1.2 Odbor vendarle izraža zaskrbljenost, da bodo cene, ki bodo posledica uporabe nove 700-megaherčne tehnologije, in cene prodaje novih zmogljivosti na dražbi za uporabnike pomenile dodatno breme, ki ga vse večji del prebivalstva in tudi nekatera mala podjetja ne bodo mogli nositi, in to do te mere, da veliko število ranljivih oseb zaradi pomanjkanja finančnih sredstev morda ne bo moglo biti del novega dogajanja na digitalnem področju. EESO zato poziva države članice, naj ob upoštevanju pravil EU o državni pomoči vzpostavijo izravnalno ureditev, da se ne bi ekonomski razkorak še povečal.

1.3 Zaradi fizičnih lastnosti širjenja radijskih valov v 700-megaherčnem pasu se bodo verjetno ponovno odprle razprave o potencialnih učinkih izpostavljenosti elektromagnetnemu polju na zdravje. EESO ponovno poziva⁽¹⁾ Komisijo, naj nadaljuje prizadevanja na tem področju, pri čemer naj upošteva previdnostno načelo, zlasti ker so potrebne nadaljnje raziskave.

1.4 EESO poziva države članice, naj pri podeljevanju pravic do uporabe 700-megaherčnega pasu za brezžične širokopasovne elektronske komunikacijske storitve poskrbijo, da imajo različna javna prometna omrežja na voljo kanale, potrebne za zagotavljanje dobre pokritosti.

⁽¹⁾ UL C 242, 23.7.2015, str. 31.

1.5 Nekatere države članice so že oddale nove frekvenčne zmogljivosti prek prodaje na dražbi in tudi že začele nacionalne postopke za uporabo teh zmogljivosti, zato EESO poziva Komisijo, naj zelo pozorno spremlja dogajanje in ukrepa v okviru svojih pristojnosti, čim se bi pokazala najmanjša nevarnost drobitve enotnega trga.

2. Uvod in ozadje

2.1 Z opustitvijo analogne televizije in prehodom na digitalno prizemno televizijo, katere tehnologija zavzema precej manj radijskega spektra od analogne, je bil prihranjen velik del pasovne širine (približno 18 % skupne razpoložljivosti) zaradi poprejšnje sprostitve 800-megaherčnega pasu – v sklopu digitalne dividende – za mobilne komunikacije.

2.2 Spekter, ki se trenutno uporablja za prizemno televizijo, je v spodnjem frekvenčnem območju t. i. pasu UHF (470 do 862 MHz), v katerem so fizične lastnosti širjenja radijskih valov bolj robustne (manj pojecanja kot pri višjih frekvencah).

2.3 Prednost teh frekvenc je v tem, da se signal prenaša na daljše razdalje in ima večjo moč prehajanja, kar je zlasti primerno za zagotavljanje pokritosti podeželskih območij in prenos po stavbah. Sprostitev nizkih frekvenc, ki so za zelo hitre dvosmerne mobilne komunikacije izjemno dragocene, je ugodna tudi z vidika stroškov izgradnje omrežja (postaviti je treba manj oddajnikov ali baznih postaj) in javnih financ, saj se pravice do uporabe teh frekvenc prodajajo operaterjem po natančnih pravilih, ki jih določijo regulatorni organi za telekomunikacije. Te frekvence se zato včasih imenujejo „zlate frekvence“. Operaterji mobilnih komunikacij in avdiovizualni operaterji medsebojno tekmujejo, da jim javni organi dodelijo te frekvence.

2.4 Pas 470–790 MHz se trenutno uporablja za prenos avdiovizualnih medijskih storitev, kot je digitalna prizemna televizija, ter v opremi za izdelavo programov in posebne dogodke, kot so brezžični mikrofoni in slušalke, ki se uporabljajo na prireditvah in za prenos navodil iz režije v televizijskem studiu. Frekvence, ki se sedaj uporabljajo za zadnjo generacijo mobilne komunikacijske tehnologije, so v pasovih 800 MHz, 900 MHz, 1 800 MHz in 2 600 MHz.

2.5 Na Svetovni konferenci o radiokomunikacijah leta 2012 je bilo sklenjeno, da se velik del sproščenih frekvenc v pasu 470–790 MHz (t. i. 700 MHz) v Evropi in Afriki dodeli širokopasovnim mobilnim storitvam.

2.6 Dodelitev 700-megaherčnega pasu, ki zagotavlja dodatne širokopasovne zmogljivosti, mobilnim storitvam je v celoti skladna s ciljem večletnega programa politike radijskega spektra EU, po katerem morajo državljani do leta 2020 imeti dostop do hitrosti najmanj 30 Mb/s.

2.7 Po oceni Komisije bo nova razporeditev frekvenc televizijskim operaterjem povzročila stroške, ki bodo posledica prehoda s standarda za oddajanje digitalne televizije MPEG-2 na standard MPEG-4 (od 600 do 890 milijonov EUR) in/ali HEVC (od 450 do 660 milijonov EUR), stroške pa bodo imeli zaradi nakupa novih dekodirnikov ali adapterjev tudi potrošniki, in sicer od dodatnih 40 do 100 EUR na gospodinjstvo.

3. Vsebina predloga sklepa

3.1 Z obravnavanim predlogom se želi sprostitve zmogljivosti v 700-megaherčnem pasu izkoristiti za skorajda popolno harmonizacijo tega pasu na svetovni ravni, zlasti z usklajeno določitvijo in odobritvijo teh frekvenc na ravni EU. V ta namen:

— bo treba harmonizirati tehnične pogoje za brezžične širokopasovne elektronske komunikacijske storitve na podlagi načela tehnološke in storitvene nevtralnosti,

- bodo morale države članice do konca leta 2017 sprejeti nacionalne časovne načrte za spremembo namena 700-megaherčnega frekvenčnega pasu in o teh načrtih obvestiti druge članice Unije, hkrati pa bodo morale skleniti sporazume, ki so potrebni za čezmejno uskladitev frekvenc,
- bo treba sprejeti skupni rok (do sredine leta 2020) za razpoložljivost zmogljivosti v 700-megaherčnem pasu,
- bo treba od držav članic zahtevati, da do junija 2022 omogočijo prenos pravic do uporabe tega pasu.

3.2 Pri uporabi frekvenčnih pasov pod 700 MHz bo treba:

- zagotoviti razpoložljivost frekvenčnega pasu 470–694 MHz ali delov pasu za prizemno ponudbo avdiovizualnih medijskih storitev širšim množicam, vključno z brezplačno televizijo, ter za uporabo v brezžični opremi za izdelavo programov in posebne dogodke na podlagi nacionalnih radiodifuzijskih potreb;
- pred letom 2025 opraviti oceno uporabe frekvenčnega pasu pod 700 MHz ob upoštevanju rezultatov svetovne konference o radiokomunikacijah, ki jo bo leta 2023 organizirala Mednarodna telekomunikacijska zveza (ITU).

4. Splošne pripombe

4.1 EESO veseli, da se proste zmogljivosti v 700-megaherčnem pasu dodeljujejo brezžičnim širokopasovnim komunikacijskim storitvam, pri čemer se ohranja dovolj zmogljivosti za digitalno prizemno televizijo.

4.2 Strinja se tudi s predlogom Komisije, da se koordinirana sprostitev izvede po točno določenem časovnem razporedu, s čimer bi se izognili neredu oziroma negativni izkušnji, do katere je zaradi neobstoja časovnega razporeda prišlo pri odobritvi sproščenih frekvenc v 800-megaherčnem pasu po letu 2008. EESO obenem predlaga, da Komisija država članicam pomaga pravočasno skleniti čezmejne sporazume o frekvencah s sosednjimi državami, ki niso članice EU, da bo mogoče lažje zagotoviti razpoložljivost 700-megaherčnega pasu za brezžične širokopasovne povezave na notnem trgu.

4.3 Operaterjem mobilnih komunikacij bo dodelitev frekvenčnih zmogljivosti v 700-megaherčnem pasu omogočila, da bodo srednjeročno ohranili vodilni položaj na trgu mobilnih komunikacij, ki se giblje v smeri sistema GSM napredne četrte generacije in bo nato prešel na peto generacijo, ki je trenutno v fazi preizkušanja in bi lahko dosegla hitrosti od 10 do 50 Gb/s. Potrošnikom bo tehnologija 5G prinesla višje hitrosti in prenose, kar bo omogočilo razvoj interneta stvari, spletnega videa, aplikacij v okviru spletnega zdravstva, hologramov itd.

4.4 EESO z zadovoljstvom ugotavlja, da je povezljivost prihodnosti v 700-megaherčnem pasu zlasti primerna za zagotavljanje boljše pokritosti podeželskih območij, kar bo pomagalo zmanjšati geografski digitalni razkorak.

4.5 Po drugi strani bo nova razporeditev frekvenc za potrošnike pomenila določen strošek, ki bo zagotovo višji od predvidevanj Komisije (glej točko 2.7), saj bodo ne le stroški, ki jih bodo imeli operaterji zaradi sprememb standardov zapisa za digitalno televizijo, ampak tudi cene, ki jih bodo operaterji mobilne telefonije plačali za pridobitev novih zmogljivosti v 700-megaherčnem pasu, preneseni na potrošnike, ti pa si bodo morali poleg novih dekodirnikov/adapterjev za televizijo z uvedbo mobilnih storitev pete generacije priskrbeti tudi nove pametne telefone.

4.6 Iz tega izhaja, da utegnejo cene, ki so neposredno ali posredno posledica prerazporeditve frekvenc v 700-megaherčnem pasu, postati nedostopne za vse večji del prebivalstva in tudi za nekatera mala podjetja, ki sicer pogosto plačujejo dražji dostop do digitalnih tehnologij kot „integrirani“ uporabniki, saj ne izpolnjujejo pogojev ponudb, namenjenih velikim uporabnikom. Zato veliko število ranljivih oseb ne bo imelo potrebne samostojnosti za uveljavljanje pravic, občasno dosegljivih izključno po digitalni poti, kot so nekatere storitve ali dodatki za starejše ali mlade, ki iščejo zaposlitev. EESO v izogib vsakršnega nadaljnega povečevanja ekonomskega razkoraka in zaradi zagotavljanja splošne digitalne povezljivosti države članice poziva, naj ob upoštevanju pravil EU o državni pomoči vzpostavijo izravnalno ureditev, namenjeno ranljivim potrošnikom, da bi lahko vsi bili del novega dogajanja na digitalnem področju.

4.7 Zaradi fizičnih lastnosti širjenja radijskih valov v 700-megaherčnem pasu se bodo verjetno ponovno odprle razprave o potencialnih učinkih izpostavljenosti elektromagnetnemu polju na zdravje. EESO ponovno poziva ⁽²⁾ Komisijo, naj nadaljuje prizadevanja na tem področju, pri čemer naj upošteva previdnostno načelo, zlasti ker so potrebne nadaljnje raziskave.

4.8 Predlog sklepa od držav članic tudi zahteva, da „preučijo sprejetje ukrepov za zagotovitev visokokakovostne pokritosti svojega prebivalstva in ozemlja, ko podelijo pravice do uporabe 700-megaherčnega pasu za brezžične širokopasovne elektronske komunikacijske storitve“. EESO meni, da bodo v povezavi s tem operaterji morali imeti na voljo kanale, ki so potrebni za zagotavljanje dobre pokritosti z zelo hitrim mobilnimi komunikacijami, in to ne le na izrazito podeželskih območjih, temveč tudi v različnih javnih prometnih omrežjih.

4.9 Nekatere države članice so že oddale nove frekvenčne zmogljivosti prek prodaje na dražbi in tudi že začele nacionalne postopke za uporabo teh zmogljivosti, zato EESO poziva Komisijo, naj zelo pozorno spremlja dogajanje in ukrepa v okviru svojih pristojnosti, čim se bi pokazala najmanjša nevarnost drobitve enotnega trga.

V Bruslju, 26. maja 2016

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽²⁾ Glej opombo 1.